

Dig out Egypt

Find den mystiske grav

KOSMOS

Fantastisk!
Løs hieroglyfgåden

Imprint

0726662 AN 010823-DE
Vejledning til Pharaoh's Treasure, Art.-Nr. 658199
© 2023 Franckh-Kosmos Verlags-GmbH & Co. KG,
Pflizerstraße 5-7, 70184 Stuttgart, DE,
Telefon: +49(0) 711 2191-343
Dette produkt, herunder alle dets dele, er beskyttet af ophavsretten. Enhver udnyttelse uden for ophavsretslovens snævre grænser uden udgivers samtykke er ikke tilladt og kan medføre retsforfølgelse. Dette gælder især for kopiering, oversættelse, mikrofilming samt opbevaring og behandling i elektroniske systemer, netværk og medier. Vi garanterer ikke, at alle oplysninger i dette produkt er fri for intellektuelle ejendomsrettigheder.
Projektledelse: Elena Gross
Tekst: Ruth Schildhauer, Dr. Rainer Köthe, Elena Gross
Teknisk produktudvikling: Björn Stolpmann
Designkoncept og Layout emballage: Peter Schmidt Group, Hamburg
Designkoncept og Layout vejledning: Atelier Bea Klenk
Layout og opsætning emballage og vejledning: Design & Feinschliff Studio, Stuttgart
Illustrationer gravning og hieroglyffer: Tanja Donner
Billeder emballage og vejledning: Matthias Kaiser, Stuttgart (coverbillede, oversigt over dele), Jaimie Duplass & bører (alle klæbestrimer © fotolia), Alineofcolor (sand Cover), PrasongTakham (sand Cover), Vandathai (sandstorm Cover, braunes Puder), Isaac Zakar (hieroglyffer Vektor, Cover), WML Image (hieroglyfvæg), Mariyana M (sand), persanitfoto (palmeblad), Olga Chernyak (Sobek), George Stoyanov (farverige hieroglyffer), Fer Gregorij (kanopekrukker), Kiyaksun (mumie), Zbigniew Guzowski (tempejl), Phodo Design (Ametyst), Mati Lucky (Aventurin), Francisca Guedel (sarkofagl), 360b (buste af Cleopatra), Cranach (pargament), Tamer Adel Soliman (mønt), AFZAL KHAN MAHEEN (ørken), Anton Ivanov (Nilen), Evrenkalinbacak (kartoucher) (alle tidligere © shutterstock.com)
Forlaget har gjort sit bedste for at finde frem til indehaverne af billedrettighederne til alle anvendte fotos. Hvis der i enkelte tilfælde ikke er taget hensyn til indehaveren af en billedretighed, beder vi denne indehaver om at bevise ejerskabet af billedretten over for forlaget, så forlaget kan betale det for branchen sædvanlige fotohonorar til rettighedshaveren.
Med forbehold for tekniske ændringer.
Trykt i Tyskland / Imprimé en Allemagne.

Indhold

- 1 Udgravningsblok med skjulte skatte:

  - A Sarkofag
  - B 4 kanopekrukker
  - C Ametyst
  - D Aventurin

  - 2 Hammer
  - 3 Mejsel
  - 4 Svamp

Tak til det **egyptiske museum i München** (SMAEK) for deres hjælp.

Hvis du har spørgsmål, kan du kontakte:
Hotline: +49 (0)711 / 2191-343
kosmos.de/servicecenter

Mærkning af indpakningsmaterialer:
www.kosmos.de/disposal

Kære forældre!

Støt og hjælp dit barn, mens I udgraver faraos skatte. Sørg for at læse instrukserne sammen, inden I begynder udgravningen, og følg dem nøje. Hold også alle sættets dele væk fra små børn, især gipsstykkerne, der er tilbage, når I er færdige med udgravningen. I kan smide gipsen i restaffald.

— SIKKERHEDSINSTRUKTIONER

ADVARSEL! Ikke egnet for børn under 7 år. Bør kun bruges under voksent opsyn. Læs instrukserne før brug. Følg alle instrukser, og gem dem for reference. Nogle dele af dette sæt har skarpe spidser, kanter eller hjørner, der kan forårsage skader.

ADVARSEL! Ikke egnet for børn under 3 år. Kvælningsfare, da små dele kan blive slugt eller inhaleret.

Følg instrukserne under udgravningen. Hold dyr og små børn væk fra udgravningsområdet. Spis og drik ikke i nærheden af udgravningen. Arbejd stille og roligt på gipsblokken, og undlad at arbejde på den, når den er tør, så I undgår støv og splinter. Hold gipsen væk fra mund og øjne. Sørg for at rense alle redskaber og arbejdsområdet, når I er færdige. Vask hænder efterfølgende!

Gem indpakningen og instrukserne et sikkert sted, da de indeholder vigtig information.

— HIEROGLYFGÅDEN

1. Der er noget skrevet på den egyptiske væg! Men det står med hieroglyffer, de ældgamle egypteres piktografiske skrift. Kan du finde ud af, hvordan du oversætter dette ord?

Find hieroglyfferne på din gipsblok, og undersøg dem nøje. Sammenlign tegnene til **alfabetet** på næste side af denne vejledning. Hvilke former genkender du?

NØGLEORD

SÅDAN LÆSER DU HIEROGLYFFER

Hieroglyffer kan læses fra venstre mod højre, højre mod venstre eller top til bund (ligesom i dette eksempel). **Dyrne** viser, hvilken retning du skal læse dem i: Hvis de eksempelvis alle kigger til venstre, skal du begynde at læse dem fra venstre.

2. Som du kan se i alfabetet repræsenterer hvert symbol et bogstav. Nogle gange repræsenterer forskellige symboler det samme bogstav. **Oversæt** hieroglyfferne, og skriv bogstaverne i den tomme kartouche.

Er du færdig? Hvis du læser hieroglyfferne rigtigt, staver de navnet på **faraonen**, hvis grav du skal udgrave senere.

Du kan finde løsningen på gåden på den sidste side af instrukserne.

A		M	
A		N	
B		O	
CH		P	
CH		Q	
D		R	
F		S	
G		S	
H		SCH	
I		T	
K		W	
L		SØN	

NØGLEORD

KARTOUCHE

Denne ovale ramme bliver kaldt en kartouche. Kartoucher indeholdt ofte navnene på oldtidens Egyptens regenter – faraonerne.

FAKTA

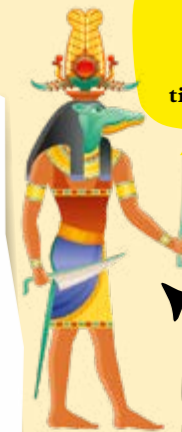
NILEN – LIVETS KILDE

Nilen er en stor flod, der flyder gennem Egyptens midte og løber ud i Middelhavet. Det regner kun sjældent i Egypten, så Nilen er landets vigtigste **vandkilde**. Det er ikke så underligt, at egypterne besluttede sig for at bosætte sig langs dens breder. Nilen forsynede dem ikke bare med mineralholdig dynd, der var vigtigt for at dyrke afgrøder; det var også en vigtig transportrute.

Grrr!
— Floden tilhører mig!

Krokodilleguden

— FIGUREN MED KROKODILLEHOVEDET ER DEN EGYPTISKE GUD SOBEK, VANDETS, FLODBREDENS OG SUMPENS GUD. SCENEN, DU SER PÅ DIN GIPSBLOK, AFBILDER EN EGYPTISK FARAO, DER SBRINGER ET OFFER TIL GUDEN SOBEK OG GUDINDEN HATHOR.

Skriverier med billeder

— Hieroglyffer er et af de **ÆLDSTE SKRIFTSYSTEMER** i verden. Oldtidens egyptere brugte små billeder til at repræsentere genstande, bogstaver, lyde og endda retninger. Over tid voksede alfabetet, indtil det bestod af ca. 7.000 **TEGN!**

Med et så kompliceret alfabet, er det ikke underligt, at det tog hundrevis af år for forskere at afkode alle hieroglyfferne fuldstændigt.

1. Start med at forberede et passende arbejdsområde. Ideelt skal det være et sted, hvor det ikke gør noget, at I spilder gipsrester og dråber af vand på arbejdsområdet eller omgivelserne.

1

I skal bruge nok plads til at arbejde på en flad, vandafvisende bordplade. Dæk bordpladen med gamle aviser eller et viskestykke for at beskytte den. Placer udgravningsblokken, svampen, redskaberne og en lille plastikskål med vand på bordet. I skal også bruge en lille lineal.

2. Når udgravningen begynder, skal I forestille jer, at I er arkæologer. Inddel udgravningsområdet i et **gitter**. Placer den tørre svamp på gipsblokken, og brug mejslen og linealen til at markere et **gitter** i overfladen. De individuelle felter i gitteret bør være omtrent på størrelse med svampen.

2

3. Nu kan I begynde med at udgrave et valgfrit **felt** i gitteret. Fugt først svampen i vand, og placér den på feltet. Klem forsigtigt på den, så vandet presses ud af den.

3

4. Vandet blødgør gipsen i dette felt, og nu kan I med mejslen skrabe overfladen af. Hvis I støder på nogle hårdere steder, kan I forsigtigt bruge hammer og mejsel til at fortsætte udgravningen.

4

Rammer I sand, er I tæt på at gøre et arkæologisk fund! Afdæk **forsigtigt** området omkring det, så det er nemmere at udgrave fundet i næste trin.

5. Brug den spidse ende af hammerens håndtag til at udgrave fundet. I er muligvis nødt til at fugte gipslagene med svampen igen. Jo vådere gipsen er, jo nemmere er udgravningen.

5

6. Gentag disse trin for hvert felt i gitteret, indtil I har udgravet alle de skjulte genstande.

6

7. Når I har udgravet alle **genstandene**, skal I blot rense dem for det overskydende gips. Skyl dem enkeltvis i håndvasken under rindende vand, og brug svampen til at vaske dem med. Det er en god idé at sætte en prop i afløbet, så I ikke mister nogen dele. Slut af med at tørre skattene med køkkenrulle.

7

Vigtigt! Efter endt udgravning og rensning af de arkæologiske skatte skal I sørge for at vaske hænder grundigt og rengøre arbejdsområdet. I kan smide avisen og det overskydende gips i restaffald.

FAKTA

Hej!
— Jeg er en **kanopekrukke!**

Kanopekrukker til indvolde

— Når en farao døde, men inden de blev begravet, blev nogle af deres indvolde fjernet og placeret i kanopekrukker i gravkammeret. Kanopekrukker er beholdere, der har forskellige hoveder.

Menneskehovedet repræsenterer guden Amset, og den indeholder faraoens lever.

Aben er en bavian; den repræsenterer guden Hapi, og den indeholder faraoens lunger.

Fuglen er en falk, der symboliserer guden Duamutef, og krukken indeholder faraoens mave.

Hunden er en vild, egyptisk hund, kaldet en sjakal. Den repræsenterer guden Kebehsenuief og indeholder faraoens tarme.

MUMIFICERING – FØRBEREDELSE TIL EFTERLIVET

— Mumificering betyder **bevarelsen** af døde mennesker. Oldtidens egyptere fjernede organerne og balsamerede dem. Takket være denne metode har vi stadig velbevarede mumier i dag. Egypterne troede, at de ville leve videre i efterlivet, så de skulle bruge deres kroppe og jordiske ejendele, som blev placeret i deres grave som begravelsesobjekter. Disse inkluderede tøj, mad og smykker samt mumificerede kæledyr.

SARKØFAG – EN UDSMYKKET KISTE

— En sarkofag er en stor **stenkiste**, hvori faraoner og andre højtstående personer blev begravet. De gamle egyptere begravde deres faraoner i **pyramider**, men de blev plyndret så ofte, at de begyndte at skjule sarkofagen og værdifulde begravelsesobjekter i hemmelige gravkamre i stedet. Et af de mest berømte hvilesteder for et antal faraoner er **Kongernes Dal**, der ligger over for den gamle hovedstad Theben.

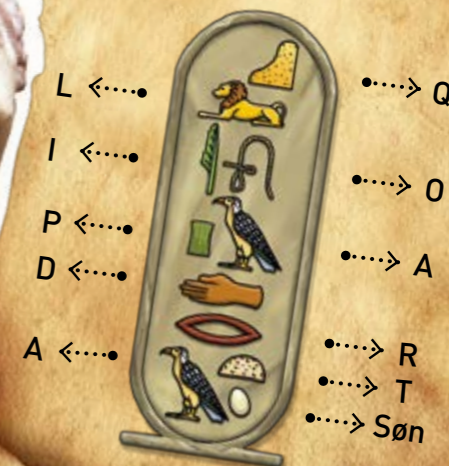

Ametyst og aventurin

— De to sten, du har udgravet, er en lilla ametyst og en grøn **aventurin**. **Ametyster** blev ofte brugt i egyptiske smykker, primært halskæder, amuletter, øreringe og armbånd. Aventurin er en slags glimmerholdig kvarts; når du ser på stenen, kan du se, at den indeholder bittesmå, glitrende mineralaflejringer.

Løsning på hieroglyfgåden

— Nå, lykkedes det dig at tolke alle hieroglyfferne? Hvem tilhører graven?

BUSTE AF CLEOPATRA

Løsningen er: **QLIOPADRAT Søn**

Kan du forestille dig, hvem det er? Ikke alle hieroglyffer har et tilsvarende bogstav på vores sprog, så måske er det skrevet på en lidt mærkelig måde. Vi ville stave navnet således: **Cleopatra**.

Men hvorfor står der "søn" her? Cleopatra var da ikke en mand, vel? Tegnet for "T" spiller en vigtig rolle her; det indikerer, at det er et **kvindenavn**. Og i kombination med ægget betyder det "kvinde".

Nogle hieroglyffer er faktisk ikke oversat; De repræsenterer en bestemt betydning. I dette tilfælde betyder de, at Cleopatra er en kvinde.

Den mest magtfulde KVINDE

Cleopatra den 7. blev regnet for at være utroligt smuk. Hun regerede det egyptiske rige fra 51 f.Kr. til 30 f.Krt. Selvom hun voksede op i Egypten, var hendes forfædre grækere. **Kvindelige faraoner** var sjældne, men det gamle Egypten var forud for andre kulturer såsom grækerne og romerne, da kvinder kunne have vigtige positioner eller endda regere. **Cleopatras grav** er for øvrigt aldrig blevet fundet ...